

Asia: VN/24308/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö

VN/24308/2024

Metsäteollisuus ry:n lausunto: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Metsäteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista. Metsäteollisuus yhtyy huolestuneena Puutuoteteollisuus ry:n ja Sahateollisuus ry:n lausuntoihin helposti saavutettavista raja-arvoista, mitkä käytännössä lamaannuttavat matalahiilisen rakentamisen kysynnän ja samalla tarjonnan vuosiksi eteenpäin. Lisäksi niillä olisi negatiivinen vaikutus puurakentamisen edistämiseen Suomessa ja Suomen vientimarkkinoilla.

Huomionarvoista on, että huolimatta mittavasta puurakentamiseen liittyvästä keskustelusta ja puurakentamisen edistämisen lukuisista hankkeista Suomessa viimeisen 30 vuoden aikana, asuinrakentamisessa puun osuus on pikemminkin vähentynyt. Suomen Metsätiedepaneelin mukaan puurakentamisen lisäpyrkimyksille on aina ilmaantunut vastavoimia, puurakentamisohjelmat eivät ole pureet, eivätkä puukerrostalot ole tehneet läpimurtoa.

Suomessa pientalojen (90 % puurakenteisia) osuus asuntorakentamisesta on vähentynyt, kun vuosittaisesta uudisasuntotuotannosta kolme neljäsosaa rakennetaan kerrostaloihin. Vuosina 1995–2024 Suomeen on rakennettu yli kaksikerroksisia puisia asuinkerrostaloja 200 kappaletta eli noin 6 000 asuntoa, kun samalla aikavälillä on rakennettu vuosittain 20 000–25 000 kerrostaloasuntoa. Näin ollen onkin harmillista, että lausunnoilla olevat raja-arvot voisivat olla keskeinen työkalu, jolla asiaa pystyttäisiin edistämään, mutta vaikuttaa siltä, että sitä ei tulla hyödyntämään.

Kuten yllä mainituissa lausunnoissa todetaan, raja-arvoasetusluonnos ei nykymuodossaan edistä rakentamisen päästöjen vähentämistä, vähähiilisten tuotteiden markkinan kasvua eikä tue yritysten investointeja ja kilpailukykyä. Teollisuus tarvitsee ennustettavan ja kunnianhimoisen sääntelypolun, joka tukee investointeja ja innovaatioita, ei lykkää niitä.

Asetusluonnoksesta puuttuvat kannustimet vähähiilisille ratkaisuille ja lisäksi se jättää käyttämättä tilaisuuden vahvistaa kiertotalouden markkinoita. Päästörajat on asetettu lähtökohtaisesti aivan liian lieviksi, eivätkä ne palkitse hankkeita, jotka alittavat päästörajat merkittävästi, tai vastaavasti ohjaavat kiertotalousratkaisujen kehittämiseen.

Erityisen harmillista asetuksen luonnoksessa on se, ettei rakennussektorin jo saatavilla ja käytössä olevia vähähiilisempiä tuotteita ja ratkaisuja ole huomioitu. Esitetyt raja-arvot vastaavat tasoa, joka on alitettu jo vuosia sitten, jolloin energian päästöt olivat korkeammat kuin nyt ja tulevana vuosina. Lisäksi kilpailijamaissa sääntely on jo nyt tiukempaa tai kiristymässä nopeammin, mikä tarkoittaa, että suomalaisyritykset joutuvat kehittämään vientituotteitaan ilman riittävää kotimarkkinan vetoapua ja referenssejä. Vertailun vuoksi Tanskassa sikäläiset raja-arvot ovat käytännössä johtaneet siihen, että 85 % hankkeista ei täytä raja-arvoja ilman lisätoimia.

Lisäksi monilla kunnilla on omat kunnianhimoiset hiilineutraalisuustavoitteensa, joita asetus ei nykymuodossaan tue vähähiilisen rakentamisen osalta. Esimerkiksi asuinkerrostalon osalta vuonna 2028 hiilijalanjälkiraja-arvo on tänä vuonna (2025) Helsingissä sovellettavaa raja-arvoa löysempi.

Puurakentamista edistävän sääntelyn osalta rakennusten hiilijalanjäljen raja-arvojen määrittely olisi tärkeä asia, mutta nyt lausunnoilla oleva rakennusten hiilijalanjäljen raja-arvoasetus on pikemminkin negatiivinen ratkaisu puurakentamisen edistämisen osalta. Tämä siitä huolimatta, että nykyisessäkin hallitusohjelmassakin pyritään ”uudistamaan rakentamisen sääntelyä puurakentamisen vauhdittamiseksi ja alan vientimahdollisuuksien parantamiseksi.”

Metsäteollisuus toteaaakin, että luonnoksen päästöraja-arvoja on laskettava, jotta kysyntä Suomessa kasvaisi vähähiilisille rakentamisen vaihtoehdoille. Raja-arvoja tulisi kiristää tasolle, jolla olisi todellista vaikutusta asetuksen tullessa voimaan. Matalammat päästöraja-arvot lisäisivät puurakentamiseen liittyvien tuotteiden menekkiä sekä parantaisivat niiden vientipotentiaalia kotimaisten referenssikohteiden kautta.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki

toimitusjohtaja

Vuola Aaron
Metsäteollisuus ry